

ÎNCHEIERE

29 mai 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursului depus de Ștefan Curea,
în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în
judecată depusă de Ștefan Curea împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii cu
privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral,
împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a respins apelul depus de Ștefan Curea și s-a menținut hotărârea din 07 mai 2018
a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, prin care s-a respins acțiunea depusă de
Ștefan Curea,

constată:

La 04 octombrie 2016, Ștefan Curea a depus cerere de chemare în judecată în
ordinea contenciosului administrativ împotriva Inspectoratului de Stat al Muncii
cu privire la contestarea actului administrativ și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că, la 03 august 2016, s-a adresat
Inspectoratului de Stat al Muncii cu cerere, prin care a solicitat eliberarea copiei
autentificate a procesului-verbal de cercetare a accidentului de muncă care a avut
loc la 16 mai 2009 în s. Roșu, r-l Cahul, în urma căruia a decedat fratele său,
Sergiu Curea, angajat al SRL „MCCM Group”.

Totodată, reclamantul a menționat că, cererea nominalizată a fost expediată
prin intermediul poștei, cu aviz recomandat, și a fost recepționată la 08 august
2016. Însă, până la 02 octombrie 2016, nu i s-a oferit un răspuns, iar Inspectoratul
de Stat al Muncii nu i-a furnizat informația solicitată prin cererea din 03 august
2016.

Prin urmare, Ștefan Curea a considerat că a fost încălcat termenul de 30 de
zile prevăzut de articolul 15 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ.

Astfel, din motivul neprimirii răspunsului din partea Inspectoratului de Stat al
Muncii, precum și faptul nefurnizării informației cu privire la cauzele și
circumstanțele producerii accidentului de muncă în care a decedat fratele său, a
încălcărilor care au avut loc, a persoanelor implicate și a celor vinovate, i-a cauzat
un prejudiciu moral enorm, care îl estimează la suma de 100 000 de lei.

În această ordine de idei, reclamantul Ștefan Curea a solicitat admiterea
acțiunii; obligarea Inspectoratului de Stat al Muncii de a da un răspuns complet la

cererea din 03 august 2016; și a încasa din contul Inspectoratului de Stat al Muncii în beneficiul său a sumei de 100 000 de lei, cu titlu de reparare a prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 07 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, s-a respins acțiunea depusă de Andrei Bajora, ca fiind nefondată (f.d. 88, 90-92).

Prin decizia din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Ștefan Curea și s-a menținut hotărârea din 07 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani (f.d. 111, 112-115).

Prima instanță și instanța de apel și-au argumentat concluzia prin faptul că, Inspectoratul de Stat al Muncii a expediat în adresa lui Ștefan Curea informația solicitată prin cererea din 03 august 2016, însă ultimul nu a recepționat această scrisoare. Mai mult decât atât, procesul-verbal nr. C-2016-PVA-61 din 16 septembrie 2016 privind cercetarea accidentului de muncă mortal a fost prezentat și în cadrul ședinței de judecată și a fost expediat de către instanță în adresa reclamantului, ultimul însă la fel nu a recepționat această scrisoare.

În partea pretenției reparării prejudiciului moral, instanțele inferioare au reținut că aceasta este o cerință subsecventă pretenției de bază, și deoarece pretenția de bază a fost respinsă, aceasta la fel urmează a fi respinsă ca nefondată.

La 28 martie 2019, Ștefan Curea a declarat recurs împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 119, 120 recto-verso).

În motivarea recursului a invocat că, deși prima instanță a reținut că informația solicitată de reclamant a fost prezentată în cadrul ședinței de judecată și anexată la materialele cauzei, *de facto* acest lucru nu s-a întâmplat. Or, recurentul-reclamant nici până la momentul depunerii cererii de recurs nu a primit actele solicitate.

La fel, instanța de apel a făcut referire la circumstanțe noi, la care prima instanță nu a făcut referire în hotărâre. Mai mult ca atât, recurentul nici nu a cunoscut despre existența înscrisurilor la care a făcut referință instanța de apel, deoarece acestea nici nu i-au fost înmânate. Astfel, instanța de apel și-a întemeiat decizia în baza unor probe care nu au fost cercetate în cadrul ședințelor de judecată în prima instanță și nu se cunoaște când și cum au fost administrate la dosar.

În atare situație, recurentul a opinat că, înscrisurile care nu au fost cercetate în cadrul primei instanțe nu pot fi considerate ca probe, iar invocarea lor în decizia instanței de apel denotă poziția părtinitoare a acesteia.

Dealtfel, instanța de apel în mod eronat a interpretat prevederile legislației când a concluzionat că Inspectoratului de Stat al Muncii nu îi este imputabilă nerecepționarea scrisorii de către Ștefan Curea. Or, contrar Legii contenciosului administrativ intimatul nu a probat faptul trimiterii răspunsului la cererea din 03 august 2016, precum și recepționarea acestuia de către Ștefan Curea.

La capitolul dat instanța de apel nu a ținut cot de faptul că, la materialele cauzei nu este anexată nicio probă care ar confirma faptul trimiterii răspunsului. Totodată, Curtea de Apel Chișinău a ignorat faptul că dovada confirmării trimiterii poștale de face prin aviz de recepție a scrisorii, și nu prin registrul deținut de intimat, care este de ordine internă.

În această ordine de idei, recurentul Ștefan Curea a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 07 mai 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, cu emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă acțiunea depusă de Ștefan Curea în sensul formulat în cererea de chemare în judecată.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios

administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din motivele ce succed.

În debut, Colegiul consideră oportun de a învedera că, în data de 01 aprilie 2019 a intrat în vigoare Codul administrativ al Republicii Moldova, aprobat prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018, fapt ce rezultă din articolul 257 alin. (1) al acesteia.

În acest sens este notabil că, potrivit articolului 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Aderent, articolul 195 din Codul administrativ statuează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Ștefan Curea împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău urmează a fi efectuată conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a Codului administrativ, și anume în conformitate cu normele Codului de procedură civilă.

Astfel, în conformitate cu articolul 440 alin.(1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Completul de admisibilitate al instanței de recurs subliniază că, un stat care dispune de instanțe de recurs are obligația să se asigure că justițiabilii săi se bucură de principiile unui proces echitabil prevăzute la articolul 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (a se vedea cauza *Lebedinski vs Republica Moldova*, 16 septembrie 2015, § 32; cauza *Sultan vs Republica Moldova*, 5 iunie 2018, § 24).

În aceste condiții, procedura de admisibilitate a cererii de recurs va fi efectuată și analizată prin prisma articolului precitat, care cuprinde, în mod particular, dreptul de acces la justiție și dreptul de a fi auzit.

Cu privire la primul aspect, instanța de recurs observă că dreptul de acces la un tribunal poate fi limitat, inclusiv în cazul admisibilității contestațiilor înaintate prin intermediul căilor de atac, pentru că prin însăși natura sa, recursul trebuie reglementat de către stat, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere.

În acest sens, criteriile pentru autorizarea unei cereri introduse pe o cale de atac extraordinară pot fi mai stricte decât condițiile instituite pentru o cale de atac ordinară (a se vedea, *inter alia*, cauzele *Marc Brauer vs Germania*, 1 septembrie 2016, § 34; *Miessen vs Belgia*, 16 octombrie 2016, § 64; *Samardžić vs Croația*, 20 iulie 2017, § 28; *Zubac vs Croația (Marea Cameră)*, 5 aprilie 2018, § 82).

Așadar, prin prisma articolului 433 din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate verifică dacă actul judecătoresc de dispoziție recurat poate

constitui obiectul recursului, dacă cererea dedusă judecății este formulată de persoana îndreptățită, dacă aceasta nu a fost depusă în mod repetat și dacă a fost declarată în termen.

Prin urmare, obiectul prezentei cereri se referă la decizia din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, care intră în categoria de acte specificate în articolul 429 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

Succesiv, completul de admisibilitate notează că, în cazul în care, dreptul de acces la justiție este limitat fie de lege, fie de fapte, instanțele naționale trebuie să verifice dacă aceste restricții au redus esența dreptului și, în special, dacă ele urmăresc un scop legitim și dacă există o legătură rezonabilă de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul care trebuie îndeplinit (a se vedea cauzele *Levages Prestations Servicii vs Franța*, 25 octombrie 1996, § 40; *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, §§ 29, 33; *Freitag vs Germania*, 19 iulie 2007, § 37; *Marc Brauer*, 1 septembrie 2016, § 34).

Articolul 434 din Codul de procedură civilă prescrie că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Normele procedurale referitoare la termenele pentru căile de atac sunt, înafara oricărui dubiu, menite să asigure buna administrare a justiției și respectarea, în special, a principiului securității juridice. Persoanele vizate trebuie să se aștepte ca aceste reguli să fie aplicate (a se vedea cauzele *Tricard vs Franta*, 10 iulie 2001, § 29; *Nicolae Popa vs România*, 9 decembrie 2014, § 16; *Tence vs Slovenia*, 31 mai 2016, § 31). Mai mult, CtEDO a statuat că, în cazul în care termenul pentru o cale de atac ordinară este prelungit după o perioadă considerabilă de timp, o astfel de decizie poate încălca principiul securității juridice (a se vedea cauzele *Ponomaryov vs Ucraina*, 3 aprilie 2008, § 41; *Ustimenko vs Ucraina*, 20 octombrie 2015, § 47).

Astfel, completul de admisibilitate opinează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilită data când decizia din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost comunicată lui Ștefan Curea, iar drept consecință nu poate fi stabilit momentul când începe să curgă termenul de exercitare a dreptului de a ataca hotărârea judecătorească.

Succesiv, completul de admisibilitate evocă faptul că, în conformitate cu articolul 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;

- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

In concreto motivelor inserate în cererea de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate. Or, recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Însă, din analiza cererii de recurs depuse de Ștefan Curea rezultă că acesta nu a evidențiat memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate.

Sub acest aspect, completul de admisibilitate menționează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii. Respectiv, nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a

textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

La caz, completul de admisibilitate vădește că argumentele invocate în cererea de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiurile aplicabile doar procedurii de apel și nu se regăsesc în articolul 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului. Ba mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma articolului 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Ștefan Curea nu a invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurentului cu soluția dată de instanța inferioară, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Ștefan Curea nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că, în condițiile din speță, cererea de recurs a fost depusă după ce Ștefan Curea a avut posibilitatea de a fi auzit de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 25 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentului i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Ștefan Curea împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 195, 258 alin. (3) și art. 246 din Codul administrativ

și art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se declară inadmisibil recursul depus de Ștefan Cureau împotriva deciziei din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Mariana Pitic